

Undgå skader fra hjortevildt

Sådan får du færre vildtskader på markerne

Vildtskader fra hjortevildt

Hjortevildt er for de fleste landmænd et kærkomment syn. Lokalt kan bestandene af kron- og dåvildt dog blive så store, at det kan medføre store afgrødeskader i marken. For at hindre omfattende skader, skal man som landmand derfor overveje hvilke afværgemidler der er bedst at anvende i det enkelte tilfælde.

Der findes mange forskellige anvendelige afværgemidler som alle har fordele og ulemper. I dette katalog redegøres for forskellige

afværgemidler som bliver vurderet ud fra følgende kriterier: pris, tidforbrug, og effektivitet.

Formålet med kataloget er at skabe et overblik over hvilke afværgemidler der er bedst i de forskellige tilfælde. Hjortevildt er yderst tilpasningsdygtige dyr og derfor er det vigtigt at huske at et afværgemiddel kan virke godt et sted, mens det andre steder ikke har nogen betydelig effekt.

Hvad koster skader?

Skader i landbrugsafgrøder forårsaget af hjortevildt ser ofte meget voldsomt ud. Men hvor meget koster afgrødeskader egentlig? Det mest nærtliggende er at regne med bruttoudbyttet, da det forventede salg af en afgrøde giver udtryk for, hvor meget en hektar skade i en afgrøde koster. I 2019 var bruttoudbytte for vårbyg på 7000–8000

kr./ha, hvorimod stivelseskartofler var på 40.000–42.000 kr./ha. En hektar med stivelseskartofler har dermed den samme værdi som hele 5 hektar vårbyg. Hvornår man bør anvende afværgemidler afhænger således af, hvilke afgrøder man dyrker og hvor stort skaderne forventes at blive.

Kontakt os på 2280 8220 og
hør hvordan vi kan hjælpe dig

”Jeg har haft gode erfaringer med at opsætte menneskehår i poser rundt om marken”

Kaj Jepsen, Sunds
Planteavler

Lavpraktiske løsninger

Hjortevildtet frygter mennesker fordi det forbinder mennesker med jagt. Man kan derfor regulere hjortevildtets færden på et givent areal ved at simulere menneskers færden og ophold på et areal.

Derfor kan afværgemidler som fugle-skræmsler, gaskanoner, menneskehår i poser, deodorant, hjortetaksolie, bliklys, poser på stager og skræmmeskud være simple og effektive afværgemidler. Hjortevildtet er dog meget tilpasningsdygtige dyr og derfor vil de ofte hurtigt vænne sig til om et afværgemiddel er farligt eller ej. Derfor vil man opnå størst effekt, hvis man ofte flytter rundt på afværgemidlerne og anvender forskellige midler samtidigt.

De nævnte lavpraktiske afværgemidler er typisk meget billige og let tilgængeligt. Derimod kræver det et højt tidsforbrug fordi afværgemidlerne skal opsættes mange steder, flyttes og byttes rundt – gerne hver 2-3 dag for at bibeholde den skræmmende effekt. Det er i øvrigt meget forskelligt, hvor effektivt de forskellige midler er.

Pris	★☆☆☆
Tidsforbrug	★★★★
Effektivitet	★★☆☆

Jeg har haft stor succes med at skræmme kronvildt væk med det elektroniske lydanlæg”

Henry Bjerregård Jensen, Ejstrupholm
Ægproducent

Elektroniske afværgemidler

Der er udviklet flere elektroniske afværgemidler med det formål at skabe forstyrrelser primært ved hjælp af lyd. Systemet består typisk af sensor- og computerteknologi med tilkoblet højtalere, der kan registrere vildtet når de bevæger sig ind på marken. Når et dyr bevæger sig ind i et sensorfelt, aktiveres forskellige lydeffekter som skræmmer dyrene væk. Systemet har typisk mange forskellige lydeffekter og dermed undgår man at hjorte-vildtet hurtigt vænner sig til det elektroniske afværgemiddel.

De elektroniske afværgemidler er ofte temmelig dyre, men er nemme at opstille og flytte rundt på. Censortechnologien har en begrænset rækkevidden på op til 300 meter. Det kan være vigtigt at flytte det elektroniske afværgemiddel rundt på marken, fordi dyrene finder vejen ind på marken udenfor censorfeltet. Derudover kan det være en fordel at kombinere det elektroniske afværgemiddel med andre afværgemidler.

Pris	★★★★
Tidsforbrug	★☆☆☆
Effektivitet	★★☆☆

”På min kartoffelmark har det midlertidige strømhegn nedbragt vildtskaderne med op mod 90 %”

Steffen Bjerre, FASTERHOLT
Planteavler

Midlertidigt strømhegn

Hjortevildt bryder sig ikke om strøm. Det er derfor en god løsning at indhegne marker med strømhegn for på den måde at holde hjortevildtet væk fra de dyrkede marker. Opsætning af strømhegn kan gøres permanent eller midlertidigt. Det midlertidige strømhegn er en fordel fordi hegnet kun er opsat i vækstsæsonen.

Det midlertidige strømhegn er derfor typisk taget ned, når jagtsæsonen går ind. Hegnet skal helst bestå af flere strømførende tråde med den højeste tråd placeret i ca. 1,5 meters højde. Prisen for materialer til et midlertidigt strømhegn bestående af 3 tråde ligger på ca. 15 kr./meter alle materialer inklusiv.

Hegnsmaterialerne kan anvendes år efter år og er dermed en god fleksibel løsning som kan anvendes på forskellige marker og eventuelt følge sædskiftet med højtavdi-afgrøder.

Hegning af marker skal ikke nødvendigvis udgøre en decideret indhegning. Det kan også anvendes så det alene frahegner en del af marken, så der eksempelvis kun står hegn op af en skovkant.

Pris	★ ★ ☆ ☆
Tidsforbrug	★ ★ ☆ ☆
Effektivitet	★ ★ ★ ☆

”Hos mig har det været en rigtig god investering at opsætte det permanente strømhegn”

Carsten Bøndergård, Kibæk
Økologisk planteavler

Permanent strømhegn

Opsætning af et permanent strømhegn er en effektiv løsning til at hindre hjortevildtets færden på en mark. Det permanente vildthevn består typisk af 4-5 strømeførende tråde med den øverste tråd i 1,8 meters højde. Hegnet er massivt og det er særdeles effektiv løsning. Prisen på et permanent strømhegn med 5 strømeførende tråde ligger typisk på 35-40 kr./meter inklusiv montering.

Prisen på det permanente strømhegn er forholdsvis høj. Men hvis hegnet er funktionelt og kan afværge skader fra hjortevildt i en periode på op til 15 år, så er prisen pr. meter helt nede på 2,5 kr. Når hegnet først

er opsat, er der ikke nogen betydelig vedligeholdelse og tidsforbruget er dermed lavt.

Hegning kan bruges til både at indhegne hele områder/marker, men det kan også anvendes til at frahegne en del af en mark, så det eksempelvis kun står hegn op af en skovkant.

Pris	★★★★
Tidsforbrug	★☆☆☆
Effektivitet	★★★★

Her er aflastningsarealet etableret i markens forager

Etablering af aflastningsarealer

Aflastningsarealer er et areal hvor der i stedet for at dyrke landbrugsafgrøder, etableres afgrøder for hjortevildtet. Formålet med et aflastningsareal er at styre hvor hjortevildtet gerne må opholde sig og indtage føde. Det mest afgørende for om aflastningsarealet bliver en succes er at det placeres og etableres korrekt. Det er vigtigt at aflastningsarealet placeres hvor hjortevildtet foretrækker at opholde sig. Derudover er det vigtigt at der etableres en afgrøde som er mere attraktiv end en vlgødet og vandet landbrugsafgrøde. Man kan med fordel etablere flerårige afgrøder med arter som græs, hvidkløver, rødkløver, lucerne og cikorie. Det er dog vigtigt, at afgrøden

forbliver grøn og frisk, så der vil typisk være behov for at afgrøden bliver pudset af flere gange i vækstsæsonen. Et aflastningsareal kan placeres langs marken, men det kan også bestå af en selvstændig mark. Det er en fordel, hvis man undgår at gennemføre jagt på de etablerede aflastningsarealer.

Dyrkningsomkostningerne for etablering og pleje af et aflastningsareal ligger på ca. 2500 kr./ha. Det er dermed en forholdsvis billig løsning og tidsforbruget vil være lavt. Aflastningsarealer kan i øvrigt anvendes som veje til hjortevildtet, f.eks. kan det placeres mellem to skove.

Pris

Tidsforbrug

Effektivitet

Regulering af kronvildt

Hvis de opsatte vildtafværgemidler ikke virker efter hensigten og hjortevildtet fortsat gør væsentlig skade på markerne kan man ansøge Naturstyrelsen om tilladelse til at regulerer enkelte individer. Naturstyrelsen kan give forskellige tilladelser til hvor, hvornår og hvordan man må gennemføre reguleringen. Det er dog væsentligt at huske at Naturstyrelsen kun giver tilladelse til regulering, når man har forsøgt at skræmme hjortevildtet væk fra marken med forskellige afværgemidler og at de opsatte afværgemidler fortsat er opsat, når man ansøger og gennemfører reguleringen.

Det er en god idé at sætte sig inde på marken ved siden af afværgemidlerne, når man gennemfører reguleringen. Vent med at afgive skud til at der er mindst 20 dyr på marken og gør dig synligt til kende så snart du har afgivet skud. På den måde lærer du dyrene, at marken og de opsatte afværgemidler er farlige.

Ansøgning om tilladelse til at regulere kan du finde her: <https://mst.dk/friluftsliv/jagt/>

”Det midlertidige strømhegn er smart, fordi det er så fleksibelt, og hvis dyrene render ind i det og mærker, at der er strøm i det, så knækker det ikke. Ståltrådshegnet skulle dyrene bare røre, så ville det springe.”

Steffen Bjerre, Fasterholt
Planteavler

Midlertidigt strømhegn sparede Steffen for flere hundrede tusind kroner

I 2019 har SAGRO arbejdet på at udvikle og afprøve et effektivt midlertidigt strømhegn, som hurtigt skal kunne opsættes og nedtages.

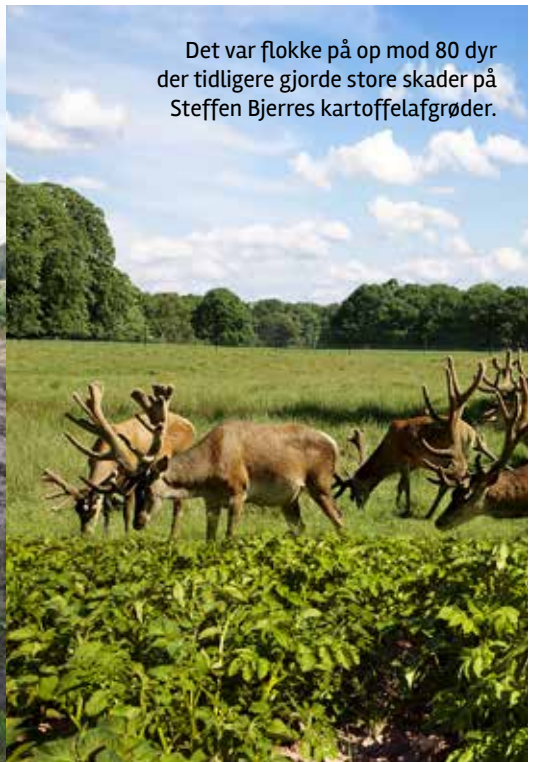
Det midlertidige strømhegn består af en trerækket polybånd som bliver monteret på 1,5 meter høje plastpæle. Polybåndet kan rilles op på tromler, hvor der i alt kan være 600 meter. Polybåndet er fleksibelt og det kan derfor hurtigt opsættes og nedtages. Tromlerne kan både sættes på en specialbygget opruller som monteres på en ATV og de kan oprulles manuelt. I forsøget er der opsat op imod 1000 meter hegn i timen, mens nedtagningen kun har taget det halve tid ved hjælp af oprullersystemet som er sat på en ATV.

Hegningsmetoden er afprøvet på to marker i et område, hvor der er en stor forekomst af kronvildt. Steffen Bjerre som er planteavler, lagde en stor kartoffelmark på 20 hektar til forsøget i 2019.

Steffen var positiv overrasket over hegnets effekt og vurderer at det har nedbragt skaderne med op til 90 %. Resultaterne af forsøget har generelt været godt. Hegningsmetoden er simpelt og lavpraktisk og flere landmænd har derfor allerede anvendt metoden på deres marker.

Det var flokke på op mod 80 dyr der tidligere gjorde store skader på Steffen Bjerres kartoffelafgrøder.

To mænd kan sætte 1000 meter hegn op i timen, når man bruger en ATV med det særlige hegn-system påsat.

SAGROs natur- og vildtteam står klar til at hjælpe dig

Rasmus Filso Løbner
Natur- og vildtrådgiver

Tlf. 9629 6636
Mobil: 2280 8220
rfl@sagro.dk

I Natur- og vildtrådgivningen arbejder vi med alt inden for anvendelse af naturen. Vi rådgiver om natur- og vildtpleje, tilskudsordninger, jagt- leje, græsningsforeninger, myndighedskontakt, skadevoldende vildt og meget mere.

Vi rådgiver alle, lige fra hobbyplan til den professionelle natur- og vildtplejer på både offentlige og private arealer.

Vi tilpasser rådgivningen til dine interesser og forventninger.

Følg SAGRO på Facebook, LinkedIn og Instagram
Tlf. 7021 2040
sagro.dk

Kataloget er udarbejdet med midler fra Jagttegns- midlerne

Holstebro
Nupark 47
7500 Holstebro

Herning
Birk Centerpark 24
7400 Herning

Billund
Majsmarken 1
7190 Billund

Esbjerg
John Tranums Vej 25
6705 Esbjerg Ø

SAGRO
Viden og vækst